

DOPORUČENÍ MINISTERSTVA ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY K ZAJIŠTĚNÍ VÝUKY PLAVÁNÍ V ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Text doporučení je barevně rozlišen a označen piktogramy takto:

• Informativní části (**I**)

• Doporučující části (**D**)

• Závazné části (**§**)

I Plavecká výuka žáků základních škol je v České republice organizována od konce šedesátých let minulého století. Tato dlouhodobá a systematická činnost prokázala nejen svoji životaschopnost, ale především účelnost a prospěšnost, protože téměř úplně odstranila plaveckou negramotnost žáků základních škol. Český systém výuky plavání je ojedinělý v celosvětovém měřítku.

D Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) doporučuje pro výuku plavání v základních školách následující postup.

1. VYMEZENÍ POVINNÉ VÝUKY PLAVÁNÍ

§ Opatřením ministryně školství, mládeže a tělovýchovy ze dne 5. května 2017, č. j. MSMT-7019/2017, došlo k vymezení povinné výuky plavání v základní škole v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání, a to s účinností od 1. září 2017. Ve školách se povinná výuka plavání uskutečňuje v souladu se školním vzdělávacím programem.

§ Byly doplněny dva nové očekávané výstupy, které jsou pro školy závazné:

- TV-5-1-11 adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti
- TV-5-1-12 zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti

§ Základní výuka plavání se realizuje na 1. stupni v celkovém rozsahu nejméně 40 vyučovacích hodin; očekávané výstupy je možné splnit již v 1. období 1. stupně; o zařazení do ročníků rozhoduje ředitel školy.

§ Ve výjimečných a odůvodněných případech (zejména nedostupnost bazénu z důvodu jeho rekonstrukce nebo nepřiměřená vzdálenost bazénu) je možné povinnou výuku plavání dočasně přesunout do jiného ročníku, příp. nerealizovat, pokud není možnost ji zajistit v rámci povinné školní docházky.

D Obvykle se povinná výuka plavání zařazuje ve dvou po sobě jdoucích ročnících v rozsahu nejméně 20 vyučovacích hodin v každém ročníku.

D MŠMT realizaci povinné výuky plavání v kombinaci se školou v přírodě formou intenzivního týdenního kurzu plavání doporučuje jen jako výjimečnou možnost (alternativu). Problematické je především spojení realizace povinného vzdělávacího obsahu s nutností rodičů hradit ubytování a stravování na škole v přírodě. Výuka plavání je součástí povinného základního vzdělávání, a tedy je bezplatná. Nelze výuku plavání (stejně jako jiného povinného obsahu základního vzdělávání) podmiňovat účastí na škole v přírodě apod. Toto je možné pouze se souhlasem zákonného zástupce. Forma intenzivního kurzu neodpovídá psychické ani přiměřené fyzické zátěži žáka,

má charakter spíše sportovního soustředění, jeho intenzita nemůže naplnit současně cíle a rozsah povinné výuky plavání a současně i školy v přírodě.

2. ZPŮSOB ZAJIŠTĚNÍ VÝUKY PLAVÁNÍ

§ O způsobu zajištění povinné výuky plavání rozhoduje ředitel základní školy, který má tyto možnosti:

- a) Prostřednictvím plavecké školy jako školského účelového zařízení podle § 16 vyhlášky č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, ve znění pozdějších předpisů. Tato školská zařízení jsou v souladu s § 7 odst. 6 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zapsaná ve školském rejstříku.
- b) U jiného subjektu, např. u fyzické nebo právnické osoby, která není zapsána v rejstříku škol a školských zařízení, typicky na základě objednávky služby nebo formou pronájmu bazénu a souvisejících prostor.
- c) Ve vlastním bazénu, pokud je součástí základní školy.
- d) V bazénu jiné základní školy.

D V případech uvedených pod písmenem a) a b) a d) je žádoucí, aby smlouva, případně obchodní podmínky, obsahovaly především podrobné vymezení práv a povinností zúčastněných stran.

I Základní právní odlišností mezi výukou plavání zajišťovanou plaveckou školou jako školským účelovým zařízením a výukou zajišťovanou subjektem mimo režim školského zákona, je skutečnost, že zaměstnanci právnické osoby vykonávající činnost plavecké školy jako školského účelového zařízení, kteří konají přímou vyučovací činnost přímým působením na vzdělávaného, jsou pedagogickými pracovníky ve smyslu zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Uvedená skutečnost je podstatná s ohledem na § 7 odst. 7 školského zákona, ze kterého vyplývá, že výchovu a vzdělávání ve školách a školských zařízeních zajišťují pedagogičtí pracovníci této plavecké školy; za případnou škodu odpovídá právnická osoba vykonávající činnost plavecké školy jako školského účelového zařízení.

§ Pokud se výuka plavání uskutečňuje u jiného subjektu mimo režim školského zákona, je při výuce plavání po celou dobu nezbytná přítomnost pedagogických pracovníků příslušné základní školy, kteří v tomto případě zajišťují především naplňování školních vzdělávacích programů. Za bezpečnost a ochranu zdraví žáků během výuky plavání odpovídá vůči těmto žákům v těchto případech právnická osoba vykonávající činnost dané základní školy. Tuto odpovědnost nelze přímo přenést na jinou osobu.

D Tím však není dotčena možnost regrese náhrady škody mezi právnickou osobou, která vykonává činnost základní školy, a fyzickou či právnickou osobou, u které je výuka plavání uskutečňována, pokud by škodu zavinila tato osoba. Z hlediska právní jistoty lze doporučit, aby byl takový regres zakotven ve smlouvě uzavřené mezi těmito subjekty. V takovém případě je na místě v této smlouvě výslovně vymežit, v jakých konkrétních případech bude vůči právnické osobě, která vykonává činnost základní školy, za případnou škodu vzniklou žákům odpovídat zařízení, ve kterém je výuka plavání uskutečňována.

D V případě podle písmene a) výuku zajišťují pedagogičtí pracovníci příslušného školského zařízení. V případech uvedených pod písmenem b) a d) může být výuka plavání zajišťována zaměstnanci poskytovatele nebo přímo kvalifikovanými pedagogickými pracovníky příslušné základní školy. Ze smlouvy, resp. objednávky má vyplývat, zda poskytovatel zajišťuje i trenéry. V případě podle písmene c) výuku zajišťují pedagogičtí pracovníci příslušné základní školy.

3. DOPORUČENÁ ODBORNÁ KVALIFIKACE UČITELE PLAVÁNÍ

D Doporučujeme tyto odborné kvalifikace učitele plavání:

- a) Vysokoškolské vzdělání získané studiem v akreditovaném magisterském studijním programu zaměřeným na přípravu učitele tělesné výchovy.
- b) Vysokoškolské vzdělání získané studiem v akreditovaném magisterském/bakalářském studijním programu tělesná výchova a sport se zaměřením na vzdělávání žáků.
- c) Střední vzdělání s maturitní zkouškou (nejen pedagogického směru) a zároveň získání profesní kvalifikace pro činnost instruktora plavání podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání).

4. FINANCOVÁNÍ PLAVECKÉ VÝUKY

§ Pro finanční zabezpečení realizace povinné výuky plavání se z prostředků státního rozpočtu, poskytnutých krajským úřadem právnické osobě vykonávající činnost školy či školského zařízení (zřizované krajem, obcí či svazkem obcí) na základě § 160 školského zákona, hradí:

- a) náklady na plat nebo mzdu pracovníka školy, který se výuky plavání účastní (ať již jako učitel plavání nebo např. jako dohled), popř. učební pomůcky k výuce určené (na základě § 160 odst. 1 písm. c) a d) školského zákona),
- b) náklady vyplývající ze smlouvy o zajištění výuky plavání, fakturované jako služba (na základě § 160 odst. 2 písm. a) školského zákona), přičemž hrazeny mohou být opět pouze mzdové náklady pracovníka, který výuku plavání zajišťuje a vede (např. instruktor plavání), popř. učební pomůcky k této výuce určené,
- c) náklady na dopravu žáků do bazénu a zpět – je školou hrazeno z prostředků ONIV.

§ Náklady na provoz bazénu (vytápění, úklid, čištění vody atd.) hradí škola z příspěvku na provoz od svého zřizovatele.

§ Podle § 180 odst. 2 školského zákona může zřizovatel právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které zřizuje, přispívat na další neinvestiční výdaje jinak hrazené ze státního rozpočtu podle školského zákona.

§ Na výše uvedené náklady základní škola nesmí vyžadovat úplatu od zákonných zástupců.

5. ZRUŠOVACÍ USTANOVENÍ

§ Toto doporučení nahrazuje Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k zajištění výuky plavání v základních školách ze dne 15. ledna 2015, č. j. MSMT-37471/2014.

Mgr. Jan Mareš, MBA
vrchní ředitel sekce vzdělávání a mládeže